

Uczta dźwięków

Bibliografia:

- Źródło: Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Wrocław 2015, s. 128–130.

Uczta dźwięków

Ilustracja do IV księgi *Pana Tadeusza*

Źródło: Michał Elwiro Andriolli, 1882 r., domena publiczna.

Polecenie 1

Czy zdarzyło ci się słuchać muzyki granej na żywo, na przykład na koncercie, festynie lub ulicznego grajka? Jaką muzykę wykonywano i na jakich instrumentach? Zapisz odpowiedź tutaj lub w zeszycie.

Ćwiczenie 1

W jednej kolumnie przedstaw argumenty za tym, że muzyka na żywo bardziej oddziałuje na słuchaczy. W drugiej – że większy wpływ na odbiorców wywiera muzyka odtwarzana z różnych nośników.

Muzyka słuchana na żywo

Muzyka odtwarzana z nośników

O autorze

Adam Mickiewicz

1798 – 1855

Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego [romantyzmu](#). Wraz z Juliuszem Słowackim

i Zygmuntem Krasińskim uznawany za wieszczą narodowego, czyli twórcę natchnionego. Był pisarzem, poetą, jak też działaczem politycznym i wykładowcą akademickim. Do jego dzieł należą m.in.: zbiór ballad *Ballady i romanse*, poemat *Grażyna*, dramaty romantyczne *Dziady* cz. I, II, III, IV, powieść poetycka *Konrad Wallenrod*, utwór poetycki o wymowie politycznej *Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego*, epopeja *Pan Tadeusz*.

Ćwiczenie 2

Przeczytaj fragment *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. Ustal, na jakim instrumencie grał Wojski. Zapisz swoją odpowiedź.

” Adam Mickiewicz

Księga IV (fragment)

[Natenczas](#) Wojski chwycił na taśmie przypięty

Swój róg bawoli, długi, cętkowany, kręty

Jak wąż boa, oburącz do ust go przycisnął,

Wzdął policzki jak banię, w oczach krwią zabłysnął,

Zasunął wpół powieki, wciągnął w głąb pól brzucha

I do płuc wysłał z niego cały zapas ducha,

I zagrał: róg jak wichler, wirowatym dechem

Niesie w puszcze muzykę i podwaja echem.

Umilkli strzelcy, stali [szczwacze](#) zadziwieni

Mocą, czystością, dziwną harmoniją [pieni](#).
Starzec cały kunszt, którym niegdyś w lasach słynął,
Jeszcze raz przed uszami myśliwców rozwinął;
Napełnił wnet, ożywił knieje i dąbrowy,
Jakby psiarnię w nie wpuścił i rozpoczął łowy.
Bo w graniu była łowów historia krótka:
Zrazu odzew dźwięczący, rześki: to pobudka;
Potem jęki po jękach skomla: to [psów granie](#);
A gdzieniegdzie ton twardszy jak grzmot: to strzelanie.

Tu przerwał, lecz róg trzymał; wszystkim się zdawało,
Że Wojski wciąż gra jeszcze, a to echo grało.

Zadał znowu; myśliłbyś, że róg kształty zmieniał
I że w ustach Wojskiego to grubiał, to cieniał,
Udając głosy zwierząt: to raz w wilczą szyję
Przeciągając się, długo, przeraźliwie wyje,
Znowu jakby w niedźwiedzie rozwarłszy się garło,
Ryknął; potem beczenie żubra wiatr rozdarło.

Tu przerwał, lecz róg trzymał; wszystkim się zdawało,
Że Wojski wciąż gra jeszcze, a to echo grało.
Wysłuchawszy rogowej arcydzieła sztuki,
Powtarzały je dęby dębom, bukom buki.

Dmie znowu: jakby w rogu były setne rogi,
Słyszać zmieszane wrzaski szczwania, gniewu, trwogi,
Strzelców, psiarni i zwierząt; aż Wojski do góry
Podniósł róg, i tryumfu hymn uderzył w chmury.

Tu przerwał, lecz róg trzymał; wszystkim się zdawało,
Że Wojski wciąż gra jeszcze, a to echo grało.
Ile drzew, tyle rogów znalazło się w boru,
Jedne drugim pieśń niosą jak z choru do choru.
I szła muzyka coraz szersza, coraz dalsza,
Coraz cichsza i coraz czystsza, doskonalsza,
Aż znikła gdzieś daleko, gdzieś na niebios progu!

Źródło: Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Wrocław 2015, s. 128–130.

Polecenie 2

Wysłuchaj dźwięku rogu myśliwskiego.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DfUBuP24D>

Dźwięk rogu myśliwskiego

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Audio. Na nagraniu słyszeć dźwięk rogu myśliwskiego.

Róg myśliwski, eksponat w muzeum na Zamku Księżąt Sułkowskich w Bielsku-Białej

Źródło: Wikimedia Commons, Jan Mehlich, licencja: CC BY-SA 3.0.

Rogi

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

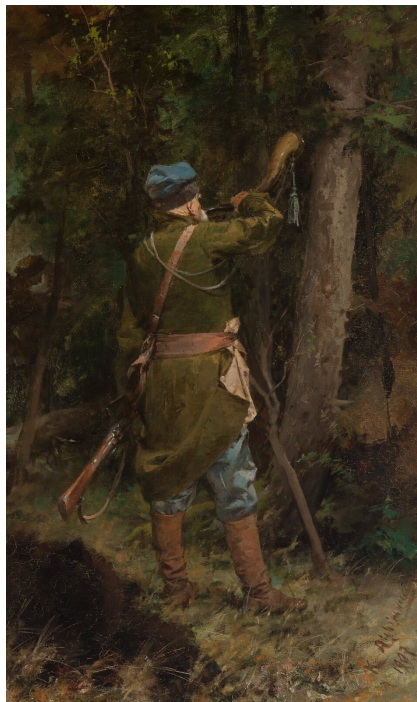

Waltornia

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

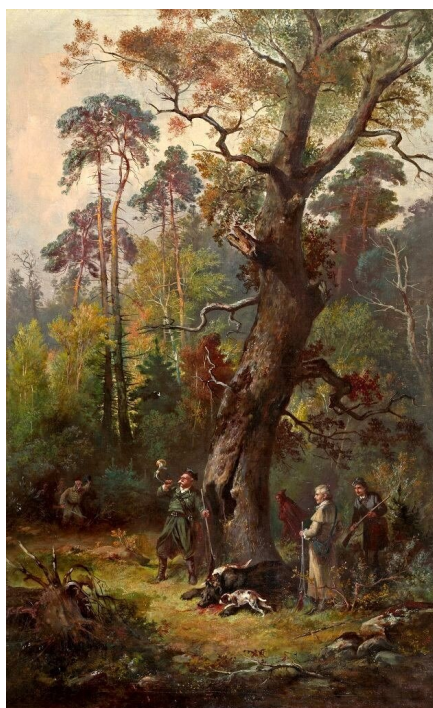
Ćwiczenie 3

Określ, jaki koncert został opisany w tekście i z jakiej okazji był wykonywany.

Kazimierz Alchimowicz *Wojski z rogiem*

Źródło: Wikimedia Commons, 1907 r., olej na płótnie, Fundacja Sztuki w Wilnie, Litwa, domena publiczna.

Franciszek Kostrzewski *Polowanie*

Źródło: Franciszek Kostrzewski, Muzeum Narodowe w Kielcach, domena publiczna.

Ćwiczenie 4

Opisz róg Wojskiego, wykorzystując epitety, porównania i przenośnie zawarte w tekście.

Ćwiczenie 5

Określ, jaką postawę przyjmuje Wojski podczas gry na rogu. Co świadczy o jego wirtuozerii, czyli mistrzostwie i fantazji w grze na instrumencie? Użyj odpowiednich cytatów. Zapisz swoją odpowiedź tutaj lub w zeszycie.

Ćwiczenie 6

Wymień poniżej niezwykle dźwięki, które udało się wyczarować Wojskiemu na rogu.

Ćwiczenie 7

Określ, w jaki sposób otoczenie reagowało na grę Wojskiego.

Ćwiczenie 8

Określ, dlaczego w opisie koncertu Wojskiego powtórzone zostały poniższe wersy. Zaznacz prawidłowe odpowiedzi.

„Tu przerwał, lecz róg trzymał; wszystkim się zdawało,
Że Wojski wciąż gra jeszcze, a to echo grało”.

☐ Dzięki temu można lepiej poznać osobę grającą na rogu.

☐ Służy to podkreśleniu rytmiczności tekstu.

☐ Jest to typowe dla formy wiersza 13-zgłoskowego.

☐ Słowa te pełnią funkcję refrenu.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 9

Wymień nazwy zwierząt, których odgłosy naśladuje Wojski w czasie gry na rogu.

Ćwiczenie 10

Podaj przykłady słownictwa myśliwskiego, które znajdują się w przytoczonym fragmencie *Pana Tadeusza*, a następnie poszukaj w różnych źródłach ich wyjaśnień.

Słowniczek myśliwego

pojęcie

wyjaśnienie

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 11

Przyporządkuj synonimy słów „harmonia” i „arcydzieło” do odpowiedniej kategorii.

Pamiętaj, że synonim to wyraz o takim samym lub podobnym znaczeniu.

harmonia

arcydzieło

okaz

osobliwość

fenomen

zgranie

porządek

zgodność

wyjątek

porozumienie

skarb

spokój

jednomyślność

opanowanie

równowaga

zestrojenie

cud

dzieło sztuki

wybitne dzieło

perła

spójność

rzadkość

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 3

Zredaguj zaproszenie na koncert Wojskiego, mistrza gry na rogu.

Polecenie 4

Posłuchaj dowolnego utworu instrumentalnego i opisz – poniżej lub w zeszycie – co sobie wyobrażasz i jakich doznajesz emocji. Określ, czy muzyka ta kryje w sobie jakąś historię.